

Struinen

in de Amsterdamse Waterleidingduinen

nr. 123 | Herfst 2024

**Interview met herder
Thomas van der Meij**

Ondergelopen Haasveld
trekt volop watervogels

Vrijwilligers aan de slag
op de Natuurwerkdag

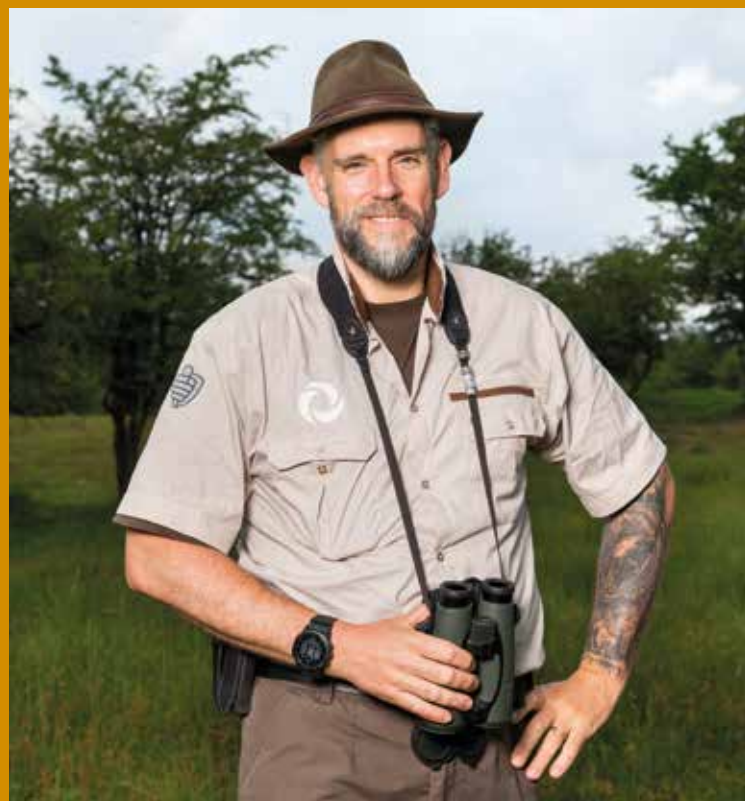
Dood hout leeft

Dood hout in een bos levert een belangrijke bijdrage aan het ecosysteem. Bij leven is een boom al een waardevol bosonderdeel: er nestelen vogels en bomen produceren zuurstof voor mensen. Ook talloze insecten vinden er een veilige schuilplek, waaronder ook de iepenspint-

kever die boswachters liever niet zien. Paddenstoelen zoals de porseleinzwam gebruiken bomen als gastheer en leven er in symbiose. Zo vertoeven er ook talloze schimmels en andere organismes op bomen. Een eik kan bijvoorbeeld tot wel zeshonderd soorten huisvesten.

Als een boom op een zeker moment dood gaat dan verdwijnen weer veel van deze organismes. Wonderlijk genoeg heeft de boom dan ook weer een nieuw leven voor de boeg als andere soorten aankloppen. Insecten zoals de gele wespenboktor nemen hun intrek en leven er in en op het dode hout. Ook diverse paddenstoelen vinden er hun standplaats. Dat is ook de reden waarom er meer dan vroeger in de waterleidingduinen voor gekozen is om dood hout vaker te laten liggen. Misschien geeft dit een wat 'rommelig aanzien', maar besef dat de natuur ervan profiteert. Dood hout is belangrijk voor een gezond functionerend bos.

Mocht je tijdens het wandelen een dode boom zien, kijk dan eens goed naar wat er allemaal op een boomstam leeft en laat je verrassen. Veel kijkplezier.

Veelgestelde vraag aan het bezoekerscentrum

“Mag mijn hond mee de AWD in?”

Antwoord: “Nee, honden zijn niet toegestaan in de AWD. Er is wel een uitzondering voor hulphonden, ook wel assistent-honden of geleidehonden genoemd. Dat zijn professioneel opgeleide honden die mensen met een beperking helpen om zelfstandiger te leven. De hulphond maakt het voor hen

mogelijk de AWD te bezoeken en van duinnatuur te genieten. Hulphonden zijn aangeliend en dragen een herkenbaar hesje of tuig. De eigenaar kan aantonen dat het een professioneel opgeleide hulphond is. En natuurlijk mag herdershond Swiep zijn werk hier doen.”

Natuurherstel

Tijdens de jaarlijkse damhertentelling zijn in april 1.100 damherten waargenomen. Na jarenlang beheer komt de streefstand van 600 tot 800 damherten in zicht. Kwetsbare duinnatuur heeft te lijden gehad onder overbegrazing van damherten. Nectarrijke planten kregen nog nauwelijks een kans en het aantal insectensoorten nam dramatisch af. Als de streefstand is bereikt, kan de biodiversiteit in de AWD zich weer langzaam herstellen.

Proef met uitzet konijnen succesvol

Er zijn jonge konijnen waargenomen bij locaties waar in januari konijnen zijn uitgezet. We zien dit als goede aanmoediging om de proef met het uitzetten van konijnen te continueren.

In januari 2024 zijn tweeëntwintig konijnen uit het natuurgebied Lekuiterswaarden in de AWD uitgezet in met gaas afgeschermd plekken (warandes) met voorgeboorde hopen. Konijnen spelen bij het behoud van dynamische duinnatuur een cruciale rol. Ze bevorderen gewenst duingrasland en houden als kleine grazers het duinlandschap open. Om aan voedsel te komen, graven konijnen naar plantenwortels en maken hopen waarbij kalkhoudend zand aan de oppervlakte komt. Daar is

zet, waren ze zelfs volledig verdwenen. Voordat de konijnen werden losgelaten, zijn ze dan ook ingeënt tegen virusziektes.

Wildcamera

Bij het bekijken van wildcamera-beelden is een fascinerende ontdekking gedaan. Zo ontsnapten konijnen uit een AWD-warande door over het 1.80 m hoge hek te klimmen. In andere warandes bleven konijnen rustig afwachten, totdat medewerkers de warandes openden. De konijnen gingen naar buiten na twee weken acclimatiseren. We verwachten komend najaar een groter aantal konijnen te mogen ontvangen en uit te zetten. Warandes zijn daarvoor door vrijwilligers alweer in gereedheid gebracht.

onder andere het duinviooltje van afhankelijk. Insecten en zandhagedissen gebruiken deze plekken om op te warmen en tapuiten broeden er. Konijnen dragen zo bij aan het behoud van de soortenrijkdom. Helaas is de populatie konijnen in de AWD uitgedund als gevolg van de konijnenziektes Myxomatose en RHD. Op de plekken waar ze zijn bijge-

Ondergelopen Haasveld trekt volop watervogels

Het was niet eerder zo nat in de waterleidingduinen als afgelopen jaar. In het broedseizoen stonden werk- en wandelpaden onder water en er verbleven water- en weidevogels op plekken waar die niet eerder waren gezien. Vincent van der Spek, adviseur natuurbeheer bij Waternet, vertelt over de voor- en nadelen van extreme neerslag.

Het Haasveld is een populair wandelgebied. In 2014 kapte Waternet hier een geïsoleerd naaldbos omdat het bos ooit was aangeplant op een locatie waar een vochtige duinvallei had gelegen. Sindsdien broeden er jaarlijks al Kieviten en kleine plevieren. Door de hoge waterstanden was er dit voorjaar echter een uniek (tijdelijk) plas-drasgebied ontstaan. Vaste wandelpaden werden onbegaanbaar en

wandelaars moesten er ruim omheen struinen. Vincent van der Spek: "Tijdens de vogeltrek in het voorjaar streken veel steltlopers op het Haasveld neer die niet vaak in het duin rusten, zoals kanoeten, kemphanen, bosruiters en zelfs een steltkluut. Ook foerageerden er grote groepen zwaluwen. Het meest bijzonder waren echter de broedvogels. De Kieviten en kleine plevieren werden dit jaar aangevuld met

watervogels zoals slob- en bergeenden met kuikens. Op de plas in het Haasveld doken ook andere bijzondere vogels op, zoals de geoorde fuut die in 2003 voor het laatst in de AWD broedde. Er waren tientallen krakeenden, een dozijn meerkoeten en drie paar dodaars. Van der Spek: "Hoogtepunten waren drie paar geoorde futen waarvan ook jongen werden gezien en twee, mogelijk zelfs drie paar zomertalingen."

Addertong

Al het water in de duinen had ook andere gevolgen voor de natuur. "Naaldbomen hadden het zwaar te verduren", vertelt Van der Spek, "nadat ze maandenlang met hun wortels in het water hadden gestaan. Een aanzienlijk deel van het bos zal afsterven en dat zal niet beperkt blijven tot het Achterhaasveld."

Ook bijzondere en soms beschermde planten hadden het in het afgelopen jaar zwaar te verduren. De Van Limburg Stirum-vallei ontwikkelde zich afgelopen decennia tot één

van de mooiste binnen de AWD, met zeldzame plantensoorten als bitterling, addertong, parnassia, slanke gentiaan, bijenorchis, moeraswespenorchis en zelfs de zeer zeldzame duinwespenorchis. Deze soorten kwamen vrijwel uitsluitend voor in en rond de vele vochtige duinvalleities die de vallei rijk was. Die valleities komen in de wintermaanden vaak onder water te staan, en vallen dan normaalgesproken in het voorjaar droog, waarna bijzondere planten in de (na)zomer tot bloei komen. Maar medio juni stonden die duinvalleities nog altijd onder water."

Nieuwe normaal

Het is afwachten wat het klimaat komende jaren gaat voorschotelen en hoe de natuur erop gaat reageren. Als dit het 'nieuwe normaal' wordt, zullen er ongetwijfeld nieuwe groei- en broedplaatsen ontstaan. Van der Spek: "Zeker is in elk geval dat er in 2024 voor het duin unieke omstandigheden zijn ontstaan."

Gevarieerde begrazing verbetert de natuur

Herder Thomas van der Meij trekt sinds half juli met 250 Kempische heideschappen door de Amsterdamse Waterleidingduinen. Waternet zet de grazers in tegen verruiging en vergrassing. De schapen dragen zo bij aan herstel van de biodiversiteit.

Eind augustus bevindt herder Thomas zich met zijn kudde op het Eiland van Rolvers. Als we hem daar tegen tien uur 's ochtends treffen, vertelt hij enthousiast over zijn werk in de vrije natuur. "Ik ben zo'n beetje geboren en getogen in de duinen en ben eraan verknocht", zegt hij. "Als kind zwierf ik door het duin rond Katwijk. Daar zocht ik met mijn camera in de aanslag naar wilde dieren. Ik geniet hier altijd het meest van de vroege ochtend. Dan is het in het duin nog overal stil en rustig."

Van het landschap genieten doet Van der Meij vooral tussen de bedrijven door, want hij is hier in

de eerste plaats om te werken. Als herder is hij in dienst bij Rinnegom Landschapsbeheer. Met zijn bordercollie hoedt Van der Meij 250 Kempische heideschappen in onder meer de Blommenpan, het Kraaienveld, het Rozenwaterveld en het Eiland van Rolvers. Daar is de vergrassing toegenomen en delven nectarrijke insectenplanten het onderspit. Ook zorgen duinriet, duindoorn- en meidoornstruiken voor verruiging. De kudde doet zich in door ecologen aangewezen vakken tegoed aan ongewenste begroeiing en roept zo een halt toe aan verarming van de duinnatuur. Van der Meij: "Met mijn collie zorg ik ervoor dat de schapen overdag in de vakken grazen. In de namiddag maak ik met hekwerk een ruime kraal en zorg voor water voor de nacht."

Begrazingsplan

"De kudde is in het duin actief tot half november," zegt Maarten Jan van der Meulen, projectleider schapenbegrazing bij Waternet. "We hadden er

voor kunnen kiezen in de zomer en de herfst met grote dieselmachines te maaien, maar er is voor begrazing gekozen om de rust in de duinen te bewaken. Dit past ook in het langjarige begrazingsplan van Waternet, waarin ook een rol is weggelegd voor runderen en konijnen, naast herten die

"Grazen, dat doen herten toch ook?", is de gedachte. Maar zo eenvoudig is het niet."

hier al actief zijn. Bezoekers vragen zich wel eens af waarom Waternet minder herten in de AWD wenst, maar nu wel een schaapskudde inhuurt, konijnen uitzet en vanaf volgend jaar mogelijk ook runderen in de duinen laat grazen. 'Grazen, dat

doen herten toch ook?', is de gedachte. Maar zo eenvoudig is het niet. Alle genoemde dieren hebben specifiek graasgedrag en hebben een wisselende voorkeur voor uiteenlopende vegetatie. De voedselkeuze en het graasgedrag van damherten wijkt sterk af van dat van bijvoorbeeld schapen. Waar damherten zelf bepalen waar ze grazen, en een voorkeur hebben voor bloeiende kruiden en jonge nectarrijke insectenplanten, zijn schapen te sturen en eten wat ze in de door Waternet aangegeven vakken voorgeschoteld krijgen."

Nationaal Park

Met het begrazingsplan streeft Waternet naar herstel van zaaddragende insectenplanten die ook tot bloei kunnen komen, zodat bijen en vlinders genoeg te eten hebben. En net als bij de burens in Nationaal Park Zuid-Kennemerland weer algemeen worden in de AWD en niet, zo als nu, een zeldzaamheid. Van der Meulen: "Bij de burens

Meest gestelde bezoekersvragen aan herder Thomas

1. Hoeveel schapen zijn het?

"Hoeveel denkt u, vraag ik dan vaak. Mensen antwoorden dan 75 of 100, want schapen tellen is lastig. Tel er eerst eens tien en doe daarna een schatting, geef ik mee als tip. Het zijn er 250."

2. Slaap je ook bij de schapen?

"Nee, want ik heb thuis ook nog een kudde met vrouw en kinderen. Die hebben het al lastig genoeg omdat ik ook op onregelmatige tijden voor de schapen moet zorgen. Zo ga ik ook in het weekend vaak even bij de kudde langs om voor drinkwater te zorgen."

3. Welke schapensoort is dit?

"Het Kempische heideschaap."

van PWN is bijvoorbeeld de ondergroei in bossen veel kleur- en soortenrijker dan in de AWD. Er komen meer insecten en vogels voor en er is dus ook meer te zien en te beleven."

Daarom wordt het aantal damherten in de AWD teruggebracht naar 600 tot 800 en zet Waternet schapen in op plekken die te ruig worden, worden er konijnen uitgezet en dragen vanaf volgend jaar mogelijk ook runderen bij aan begrazing in het duin. Van der Meulen: "Met begrazing verbeteren we het ecosysteem. Komende jaren zijn in de juiste verhouding schapen, herten, runderen en konijnen allemaal nodig om het duinlandschap open, dynamisch en soortenrijk te houden."

IJsvogel

Rond een uur of vier 's middags zit het werk er voor de schaapskudde op. Herder Thomas laat zijn bordercollie de schapen bij elkaar drijven terwijl hij zelf een groot flexibel hekwerk neerzet waar de schapen de nacht in kunnen doorbrengen. In de afrastering zijn ook altijd wel vers duingras en wat struiken waar de schapen nog van kunnen

eten. Zo is de kudde een groot deel van de dag druk met begrazing. In 2025 is de schaapskudde naar verwachting terug in de AWD om voor een deel in dezelfde en ook in andere gebieden in het duin, de klus te hervatten. "De verwachting is dat we in twee rondes de vergassing en verruiging enigszins onder controle krijgen in de gebieden waar begrazing het noodzakelijkst is", zegt projectleider Van der Meulen.

"Geen straf hoor om volgend jaar opnieuw in de waterleidingduinen te werken," reageert de herder op dat vooruitzicht. "Vanochtend liep ik langs het water en flitste er een ijsvogel voorbij. Ook zie ik de hele dag al de fraaiste libellen. Wonderlijk niet: de aarde raast in volle snelheid door een doodse ruimte en hier ben je onderdeel van levende natuur."

Mede mogelijk gemaakt door: de inzet van de schaapskudde en de uitzet van konijnen (p.3) wordt mede mogelijk gemaakt door de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland. De kudde is onderdeel van een combinatie van maatregelen gericht op het versterken en verbeteren van de voor stikstof gevoelige habitats in duingebieden.

"Wij doen dit al veertig jaar"

Raymond Jak rechtsachter, met oranje shirt.

Raymond Jak (77) is iedere zaterdagmorgen met zijn wandel- en hardloophouders in de waterleidingduinen. Na een training rond van anderhalf uur drinken ze koffie bij bezoekerscentrum De Oranjekom.

"Ooit zijn we in Overveen gestart als hardlopgroep van dertigers. Wij trainden toen nog onder professionele begeleiding. Later hebben we dit informeel doorgezet en kijk eens: we zijn nu een groep van dames en heren op leeftijd. Wij doen dit al veertig jaar! Hardlopen lukt vanwege heup- en knieklachten niet iedereen meer. Daarom splitsen we tegenwoordig op in een wandelgroep en een trimgroep. Ik ben zelf nog goed van lijf en leden en ren mijn wekelijkse ronde.

We zijn hier 's zomers en 's winters, ook met regen en kou. Om die paar buitjes die we opvangen maalt niemand. Van transpiratie wordt kleding ook nat. We houden dit vol omdat we allemaal zuinig zijn op het lichaam. Door genoeg in beweging te zijn, blijven we gezond en wordt niemand dik. Het is natuurlijk ook enorm genieten in dit prachtige natuurgebied. Op afwisselende routes wanan wij ons zo nu en dan op een Afrikaanse savanne. De duinen geven mij een rijk en rustgevend gevoel.

Als de rondjes er rond twaalf uur opzitten, treffen we elkaar met een kopje koffie van bezoekerscentrum De Oranjekom en praten bij tijdens het praatje. Ik hoop dit nog lang te mogen doen."

Het dijkje waar het spoor langsliep, is nog altijd in het landschap zichtbaar.

Spoordijkje uit 1924 nog altijd zichtbaar

In de waterleidingduinen liggen volop herinneringen uit het verleden. Zo liep van de 'Droge Kom' een zandtreintje richting de Leidsevaart. Locomotieven met kiepkarren brachten in 1924 zand uit de duinen naar het bedrijfsterrein van de Duinwater-Maatschappij.

De duinen ademen het verleden, van voor de waterwinning en van erna. Oude grenspalen herinneren aan de tijd dat rijke adel er vanaf hun landgoederen de dienst uitmaakten, de bunkers zijn gebouwd in de Tweede Wereldoorlog en schuilhutjes zoals Schuil en Rust stammen uit de tijd dat jagers in vaste dienst in de duinen de wildstand beheerden.

Prins Willem van Oranje

De meeste sporen uit het verleden zijn een aandenken aan de grote transformatie vanaf 1851, toen de eerste waterwinkanalen werden gegraven. Directe aanleiding daarvoor was het ongezonde drinkwater in de dichtbevolkte binnenstad van Amsterdam, waar besmettelijke

ziekten veel slachtoffers maakten. In dat jaar slaagde de schrijver en voorzitter van de toenmalige Duinwater-Maatschappij Jacob van Lennep erin met Brits startkapitaal de duinen onder Zandvoort klaar te stomen voor de productie van schoon en gezond drinkwater. De toen elfjarige Prins Willem van Oranje stak in datzelfde historische jaar de eerste spade in de grond in wat nu verzamelvijver de Oranjekom heet.

Zanderijen

Rondom de Oranjekom is de productie van drinkwater voor Amsterdam nadrukkelijk aanwezig: kanalen, wegen, gebouwen, zandstorten, het hele landschap ademt de waterwinning van vroeger en nu. In de omgeving van de Oranjekom is er veel gegraven en zijn enorme hoeveelheden grond verzet. "Randen van zanderijen en zandstorten zijn gemakkelijk te herkennen aan strakke, steile hellingen die in het glooiende duin zijn gesneden, of er juist uit oprijzen", is te lezen in het fraai geïllustreerde 'Lezen in het Duin' van Gert Baeyens en Joop Mourik (KNNV-uitgeverij 2012,

ook ter inzage in het bezoekerscentrum). "De zandstorten hebben altijd een min of meer vlakke bovenkant."

Treinspoortje

Ten westen van dam II ligt een verdiepte strook: de vroegere baan van een spoorlijntje. Hier vervoerden in 1924 locomotieven met kiepkarren zand dat nodig was voor de ophoging van het bedrijfsterrein aan de Leidsevaart. Dit zand werd afgegraven aan het eind van de Blauwe Weg, waar nu het zogeheten Vogeleiland ligt.

Daar ontstond een komvormige vallei die tot 1966 droog stond en de naam Droge Kom kreeg. De zware zandtreinen klommen tot de dam omhoog om kilometers verder de lading achter te laten. Bij latere renovatie van waterwinkanalen werd de Droge Kom op kanaaldiepte gebracht en al gauw stroomde er duinwater door de kom. In het midden werd een kunstmatig eiland gemaakt, waar nu bos groeit. Tegenover het eiland staat aan de zuidkant een vogelkijkhut. Er zwemmen altijd wel eenden, zwanen of koeten op het water en soms schiet er een ijsvogel voorbij.

Herfstwandeling langs oude en nieuwe grenzen

In de Amsterdamse Waterleidingduinen liggen natuurlijke en onnatuurlijke grenzen. Sommige zijn in het landschap zichtbaar en vormen een groene (land) of blauwe (zee) grenslijn. Op deze route stap je ook over de onzichtbare grens van de provincies Zuid-Holland en Noord-Holland.

Het gebied is in beheer bij de gemeente Amsterdam en grenst aan de gemeentes Noordwijk, Bloemendaal en Zandvoort en wordt begrensd met hekwerken.

Deze herfstwandeling gaat langs grenzen en door beboste stukken in de AWD. In de herfst is het prachtig om de bladeren van de loofbomen te zien verkleuren. Ook hangen er onderweg vast nog wel rode bessen aan de meidoorns. Maak je onderweg foto's, dan geven al de herfstkleuren contrastrijke plaatjes. Tussen de eerste afgevallen bladeren en noten steken paddenstoelen hun hoed op. De feloranje kleur van een zwavelzwam op omgevallen boom-

stronken zijn nauwelijks te missen.

De wandeling gaat ook langs het grensraster van rustgebied Graaflandsbergen. In oktober kondigen damherten er luid burlend de bronst aan.

Over de provinciegrens

Ga vanaf ingang De Zilk meteen rechtsaf tot de T-kruising, daar rechtsaf en voor het grenshek linksaf het pad vervolgen. Hier loop je parallel aan de autoweg N206. Het pad maakt verderop een slinger links-rechts om aan te sluiten op de blauwe paaltjesroute. Van de weg is hier al niets meer te merken. En ook ongemerkt ben je al over de provinciegrens gestapt. Wandel door langs het grenshek en de bruinverdorpe varens tot het voormalige wildrooster. Ga voor het blauw met rode routepaaltje linksaf en bij Graaflandsbergen weer links. Loop door tot de klinkerweg (Lindenberghweg). Ga hier linksaf en volg een stukje de blauwe paaltjesroute. Bij het bankje rechtdoor en daarna met de bocht mee naar rechts het pad vervolgen.

Vlak voor de brug over het Oosterkanaal linksaf en doorlopen tot het open veld met het bankje. Ga hier linksaf langs de bomengrens en weer voor het Oosterkanaal rechtsaf over het Schoollaantje. Dit laantje werd vroeger gebruikt door de kinderen van gezinnen die toen op het Vogelenveld woonden, om naar hun school in De Zilk te lopen. Bij de klinkerweg is de route in te korten door linksaf te slaan, over de Mensedam (vernoemd naar een medewerker van Waternet) terug naar ingang De Zilk.

Grenzen verleggen

Wie zijn grenzen nog wat wil verleggen en de volledige route wil wandelen, slaat op de klinkerweg rechtsaf en bij het zandpad linksaf, in tegengestelde richting van de paarse paal-

In het kort

Start: ingang De Zilk

Lengte: 11,3 km (kan met 3 km ingekort)

Duur: ca. 3,5 uur

Typering: grenzen-wandeling

Geschied voor: liefhebbers van herfstsfieren en hertenbronst.

tjesroute. Rust even uit op het bankje met een mooi uitzicht over het Oosterkanaal en de herfstkleuren in de omgeving. Op het kruispunt tussen de varens, linksaf naar het grensraster bij het Zweefvliegveld. Hier worden zweefvliegtuigjes met een katrol de lucht in gezwiept. Dat geluid klinkt een beetje als een zeebries, dus met eventjes de ogen dicht waan je je aan het strand. Ga linksaf langs het grensraster, met de bocht mee naar rechts en bij het ijzeren rasterhek linksaf het pad vervolgen parallel aan het hoge groene grenshekwerk.

Langs de enclosure op 't Heitje, de enige plek in de AWD waar heide bloeit, doorlopen tot een open stuk na de varens en daar rechtsaf over het stuivende zand terug naar ingang De Zilk.

Handen uit de mouwen op de Natuurwerkdag

Op vrijdag 1 en zaterdag 2 november 2024 is er weer een nieuwe editie van de Nationale Natuurwerkdag. Vrijwilligers in het hele land verrichten natuurklussen die bijdragen aan natuurbehoud en natuurherstel. Ook in de waterleidingduinen gaan we aan de slag.

Beheermedewerker Maarten Splinter coördineert voor Waternet de natuurwerkdagen in de AWD. Splinter: "Op vrijdag krijgen we bezoek van een groep technici van het Waternet-hoofdkantoor in Amsterdam, die een bijdrage komen leveren. Op zaterdag gaan we aan de slag met Vrienden van de Zuidduinen. Klussen die op het programma staan zijn onder meer: maaisel handmatig afvoeren en onge-

wenste exoten verwijderen zoals rimpelroos en reuzenberenklauw. We zijn van 's ochtends negen tot 's middags een uur of twee lekker bezig met z'n allen.

Samen aan de slag

Mensen ervaren het als een gezellige dag in het veld. Waternet verzorgt koffie en soep en er staat een keet om te schuilen voor als het regent."

De Nationale Natuurwerkdag is

een initiatief van provinciale landschapsorganisaties. Al 24 jaar gaan vrijwilligers in november op inmiddels zo'n 500 plekken aan de slag. Het is het grootste vrijwilligersevenement in het groen. Samen zetten vrijwilligers in heel Nederland zich een ochtend of middag in voor een groene en gezonde leefomgeving.

Wil je op zaterdag ook meehelpen in de Zuidduinen? Neem dan contact op met het bezoekerscentrum (zie colofon).

Broedsucces voor purperreiger in Loenderveense Plas

In Waternet-natuurgebied de Loenderveense Plas broedden dit jaar dertien paar purperreigers die dertig jongen grootbrachten. De zeldzame, schuwe moerasbewoner is bijna terug op het oude niveau, na jaren waarin vossen en ganzen de broedperiode verstoorden.

"In de Oostelijke Vecht plassen is rietmoeras een belangrijk broedgebied voor onder andere de roerdomp en de purperreiger", vertelt Waternet-boswachter Martijn Struijf. "De purperreiger broedt in kolonies in drassig, overjarig rietland en in ons gebied in kleine lisdodde die ver vanaf de kant in het water groeit. Voorheen waren grauwe ganzen massaal aanwezig in de Loenderveense Plas. Tijdens de ruiperiode aten die zich vol met riet, lisdodde en mattenbies." Dat was niet de enige tegenvaller. "Het jaar 2008 was met negentien broedparen een topjaar voor de purperreiger, maar van de negentien nesten werden er zeventien verstoord door de vos. We willen de purperreiger in ons gebied behouden en plaatsen daarom vossenrasters. De vos laat

zich sindsdien niet meer nabij de nesten zien, maar het gevolg was dat ganzen ongestoord in het gebied konden broeden en alle rietvegetatie opaten."

Natuurherstel

Na de inzet van VOB-ganzenverjagers en het werk van onze beheerders herstellen de lisdoddevelden en zijn de purperreigers met dertien broedparen weer bijna op het niveau van 2008. Struijf: "Dit jaar zijn ze eindelijk weer volop te vinden in de Loenderveense Plas. Er zijn maar liefst 30 jongen groot geworden. Doordat de watervegetatie zich heeft hersteld, kunnen purperreigers dieper in het water broeden waar de vos minder makkelijk kan komen."

Waterzuiveringsgebied

Amsterdams drinkwater komt niet alleen uit de waterleidingduinen. In Natura 2000-gebied de Loenderveense Plas in de Oostelijke Vecht plassen zuivert Waternet water uit de Bethunepolder. Zo'n dertig procent van de jaarlijkse drinkwaterproductie van Waternet is afkomstig uit deze natuurparel.

Naaktslak snoept van paddenstoelen.

**Bezoekerscentrum
De Oranjekom**

Eerste Leijweg 6
Tegenover Vogelenzangseweg 21
2114 BH, Vogelenzang
T 020-6087595 | E awd@waternet.nl
Open: dinsdag t/m zondag
10.00 – 16.30 uur

Toegang

U bent elke dag van harte
welkom tussen zonsopkomst en
zonsondergang, ook buiten
de paden.

- Toegangskaat verplicht vanaf 18 jaar
- Geen toegang voor honden
- Geen toegang voor fietsen en andere voertuigen
- Geen toegang tot de rust- en infiltratiegebieden

Kijk voor alle voorwaarden op
awd.waternet.nl

Download hier de wandelkaarten

Struinen is een uitgave van Waternet.
Jaarkaarthouders kunnen zich gratis
aanmelden via awd.waternet.nl.

Tekst en hoofdredactie:
Michel Verschoor

Ontwerp:
Noortje Boer

Aan deze Struinen werkten mee:
Nathalie Delfos, Jeroen Engelhart, Luc
Geelen, Maarten van Kampen, Maarten
Jan van der Meulen, Maarten Splinter,
Vincent van der Spek, Max van
Steijn, Gonneke Streng (technische
eindredactie) en Martijn Struijff.

Fotografie:

Alwin Slomp: cover, p.2, p.4, p.6 en 7,
p.8 en p.9, Jan Dirk Bol: p.3, p5, p10,
p11 bovenaan, p12, p13, p14, achter-
pagina, Waternet-archief: p.11,
Ron Heeres: p.15.

Tips voor de redactie:
awd@waternet.nl
Vogelenzangseweg 21
2114 BA Vogelenzang